

רשומות

הצעות חוק

1 באוגוסט 1978

1362

כ"ז בתמוז תשל"ח

עמוד

310

חוק פסיקת ריבית (תיקון מס' 3), תשל"ח—1978.

מבוא

מגמתו הכללית של התיקון המוצע היא העמדת הנושה, ככל האפשר, מבחינה כלכלית ריאלית, במצב שבו היה נמצא אילו פרע ההייב את חובו במועד שבו היה חייב לפרוע אותו, ולא לתת פרס לחייב המשהה את סילוק חובו.

כמצב המשפטי הקיים רשאית רשות שיפוטית לפסוק – נוסף על סכום הכסף שפסקה לטובת הנושה – תשלום ריבית, לענין הסכום עצמו – החל מיום היווצרות עילת התביעה עד יום התשלום, לענין הוצאות המשפט – מיום הוצאתן עד התשלום, ולענין שכר טרחת עורך דין – מיום הפסק ועד התשלום. שיעורה של ריבית זו (אם לא פסקה הרשות השיפוטית שיעור נמוך יותר) הוא השיעור הקבוע בצו שר האוצר על פי חוק הריבית (שינוי שיעורים), תשל"ג-1972, ביום מתן פסק הדין. כלומר, חייב המשהה את תשלום החוב נמצא נשכר בהיותו חייב בתשלום ריבית "היסטורית" בלבד, גם אם בין יום פסק הדין ליום התשלום הועלתה הריבית בשיעור ניכר. מוצע, על כן, ששינויים שיעור הריבית לאחר מתן פסק הדין יחולו גם על יתרת החוב הפסוק מיום השינוי, וזאת גם אם פסק הדין גינת לפני תחילת חוק זה אך ביום תחילתו טרם נפרע החוב במלואו או בחלקו.

החוק כיום איננו מסמיך את הרשות השיפוטית לפסוק הפרשי הצמדה על החוב הפסוק. במציאות הכלכלית הנוכחית, שבה הולך ופוחת ערך הכסף בצורה תלולה, האפשרות לצאת ידי חובת החוק על ידי תשלום החוב בערכו הנומינלי, כשערכו הריאלי שונה לתלוטין מזה שהיה בעת היווצרות עילת התביעה, מהווה פיתוי ועידוד לחייב להשהות את תשלום חובו תקופה ממושכת ככל האפשר. עיכוב הכספים מאפשר לו להשקיעם בדברי ערך או בהשקעות צמודות, או לסחור וליהנות מפירותיהם, כך שבסופו של דבר נמצא שהחייב לא רק שאינו נענש על עיכוב כספי זולתו שלא כדין אלא גם מקבל "פרס" על כך בצורה של הטבות כספיות ניכרות, ואילו בעל החוב נמצא בעת תשלום החוב במצב כלכלי גרוע בהרבה מזה שהיה נמצא בו אילו היו רשויות המשפט מאלצות את החייב להחזיר את החוב סמוך למועד שבו נוצרה עילת התביעה.

בצורך בהצמדה הכירו עד כה הן הממשלה, בהנפיקה איגרות חוב צמודות בחלקן הגדול, הן המחוקק בשורה של חיקוקים (פקודת מס הכנסה, חוק מס ערך מוסף, חוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, חוק פיצויים לנפגעי תאונות דרכים, צו מס הכנסה לענין ניכוי במקור), והן הרשות השופטת: בע"א 151/76, שניתן ביום 29 בדצמבר 1977, אומר גשיא בית המשפט העליון, השופט זוסמן, כי "בזמן של אינפלציה דוהרת הדבקות בכלל הנומינליסטי הוא לעג לרש", והוא מוסיף: "זהו, בקיצור, הנימוק לכך שבתי המשפט נטשו את הכלל הנומינליסטי ואימצו לעצמם את יום הינתן פסק הדין בקנה מידה לאומדן הנזק".

מוצע, על כן, להסמיך את הרשות השיפוטית לפסוק, לפי שיקול דעתה בהתאם לנסיבות, שהחוב הנומינלי יהיה צמוד למדד המחירים לצרכן, כולו או חלקו.

תמיכה כללית ברעיון של פסיקת הפרשי הצמדה אנו מוצאים במשפט העברי ובגישתם המענינת והמחכימה של פוסקי ההלכות בו, כפי שהיא מובאת על ידי ד"ר נחום רקובר בחיבורו "פיצויים על עיכוב כספים (ריבית פיגורים)" (מחקרים וסקירות במשפט העברי, חוברת נ"ב, יולי 1977), ואשר אלה עיקריה הנוגעים לענינו:

א) יש להבחין בין הלוואה מרצון, שבה הריבית מהווה שכר בעד הרשות להחזיק בכספים ועל כן היא אסורה על פי ההלכה, לבין הלוואה מאונס, שבה משתלמת הריבית כקנס

או כפיצוי לבעל הכספים. משמגיע זמן הפרעון המוסכם והלווה איננו מחזיר את החוב, הופכת ההלוואה מרצון להלוואה מאונס.

(ב) עיכוב כספי הנושה בניגוד לרצונו מונע ממנו הפקת הריאות הצפוי מכספים אלה. אם הוכיח המלווה שהריאות הצפוי היה ברור, הרי שעל ידי מניעתו נגרם לו נזק ממשי, ואזי הלווה הוא בבחינת "גולן" ו"מזיק" ויש לחייבו בתשלום הנזק שגרם.

(ג) אם כך הוא הדין במניעת ריוח, קל וחומר כשמדובר ברידת ערך המטבע, שאז הפסד ברור לפנינו ולא מניעת ריוח בלבד.

(ד) בתחום זה נפסקה התלכה לא רק על פי הדין הקבוע, אלא גם על פי מנהגים ותקנות שהותקנו לצורך השעה, מתוך עירנותם של חכמים לערכו ולשימוש של הכסף, שהפך מקור חשוב להפקת רווחים. בפולין אף הונהג במאה ה-17 לפצות על "פסידא דשוקא", היינו שהמלווה היה זכאי לפיצוי כספי מהלווה שעיכב כספו בידיו, אם בינתיים חלה עליה במחירי הסחורות בשוק.

חוק פסיקת ריבית (תיקון מס' 3), תשל"ח-1978

- תיקון סעיף 1 .1. בסעיף 1 לחוק פסיקת ריבית, תשכ"א-1961¹ (להלן – החוק העיקרי) –
- (1) בהגדרת "רשות שיפוטית", אחרי "בית דין" יבוא "ראש הוצאה לפועל";
- (2) בסופו יבוא:
- "מדד" – מדד המחירים לצרכן המתפרסם מדי פעם בפעם מטעם הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;
- "הפרשי הצמדה" – תוספת לסכום לפי שיעור העלייה, כולו או חלקו, של המדד, מן המדד שחל לגבי החילת תקופה כאמור בסעיף 5(א) עד המדד האחרון שפורסם לפני תשלום הסכום, ואם שולם בשיעורים – לפני תשלום כל שיעור ושיעור;
- "הפרשי הצמדה וריבית" – הפרשי הצמדה, בתוספת ריבית לא צמודה עד 3% לשנה, על הסכום שנפסק."

דברי הסבר

חלקו של המדד, כשהמדד לסוף התקופה יהא זה שפורסם סם לאחרונה לפני התשלום למעשה של החוב כולו או לפני תשלום כל שיעור ושיעור, אם שולם בשיעורים, והוא יחושב ביחס למדד שחל בתחילת התקופה שלגביה משתלמים הפרשי הצמדה. התקופה האמורה קבועה בסעיף 5(א) לחוק העיקרי, שלשונה מובאת להלן בדברי ההסבר לסעיף 2.

הגדרת "הפרשי הצמדה וריבית" קובעת כי הריבית שתוכל רשות שיפוטית לפסוק יחד עם הפרשי הצמדה לא תעלה על 3% לשנה והיא תחושב על סכום החוב הפסוק בלבד, ולא על סכום הצמדה. הרעיון המונח ביסודה של הצעה זו הוא שאין הצדקה שהוכח יקבל את סכום הקרן בלבד (על אף היותו סכום ריאלי), אלא הוא זכאי גם לתשלום ריבית על עיכוב הכספים. מכיון ששיעור הריבית החוקית המקסימלית מושפע גם הוא מהאינפלציה והעלאתו מדי פעם באה גם כדי לכסות באופן חלקי את ירידת ערך הכסף, אין בעל החוב המקבל את החוב בהצמדה זכאי למלוא ריבית זו אלא לריבית נמוכה יותר.

גם רעיון זה יושם כבר בעבר:

(א) איגרות החוב הממשלתיות המונפקות לציבור צמודות – מאז המהפך הכלכלי – ב-80-70 אחוז מערכן, והריבית המשתלמת עליהן נעה בין 4-6 אחוז

(1) "רשות שיפוטית", לפי הגדרתה בסעיף 1 סעיף 1 לחוק העיקרי, היא "בית משפט, בית דין או רשות אחרת המוסמכת על פי דין לפסוק תשלום לבעל דין, או לקבוע סכום המשתלם לבעל דין, לרבות בורר". מאחר שגם ראש הוצאה לפועל פוסק בזכותו, וזאת בעניינים הקשורים בסעיפים 19, 25, 48 ו-58 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967, הדנים בחייב הטור ען "פרעתי", באחריותם של נאמן וכונס נכסים ובהובו של צד שלישי, וכן הוא פוסק סכומי כסף בעניינים הנוגעים לסעיפים 10, 18, 20 ו-59 לאותו חוק, ושענינם שכר עו"ד וכונס נכסים, החזרה המצב לקדמותו כשפסק-דין בוטל או שונה הוגבייתו, הרי שהוא בגדר "רשות שיפוטית" לענין פסיקת ריבית והצמדה. הוספת הוראה מפורשת בנדון דרושה לשם הסרת ספק לאור פסק הדין בע"א 31-33/75 של בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, שבו נקבע כי ראש הוצאה לפועל אינו מוסמך לפסוק ריבית לפי החוק העיקרי.

(2) הגדרת "מדד" נחוצה מכיון שקיימים מספר מדדים, ומוצע שלענין חוק זה יהא זה מדד המחירים לצרכן המתפרסם על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה מדי חודש.

הגדרת "הפרשי הצמדה" באה להבהיר שמדובר בתוספת, מלאה או חלקית, לפי שיעור העלייה, כולו או

¹ ס"ח תשכ"א, עמ' 192; תשל"ז, עמ' 240; תשל"ז, עמ' 36.

"הצמדה"

א3. רשות שיפוטית הרשאית לפסוק ריבית לפי סעיפים 2 ו-3 רשאית לפסוק במקומה, לפי שיקול דעתה, הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית, ועל פסיקה כאמור יחולו יתר הוראות חוק זה, חוץ מסעיף 4, כאילו היתה פסיקת ריבית; אולם אם ישולם הסכום שגפסק לבעל הדין תוך 12 חדשים מיום תחילת התקופה האמורה בסעיף 5(א), לא יתווספו אליו הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית אלא הריבית המקסימלית הקבועה בסעיף 4 בלבד, אם לא קבעה הרשות השיפוטית שיעור גמוך יותר."

דברי הסבר

הוא גמוך במידה ניכרת, ולפי צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המקסימלי), תשל-1970, אינו יכול לעלות על 7%.

יש להסתפק בתביעות מהסוג הנ"ל כריבית הקרובה לשיעור המקסימלי שנקבע בצו הנ"ל בעד התקופה שעד מתן פסק הדין.

סעיף 2 סעיף זה מסמיך את הרשות השיפוטית לפסוק, בנוסף לסכום החוב הנומינלי, הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית, וזאת במקום הריבית שהיא מוסמכת לפסוק היום לפי החוק העיקרי. כמו כן מוצע בסעיף זה כי הוראות החוק העיקרי, חוץ מסעיף 4, יחולו על פסיקה זו כאילו היתה פסיקת ריבית. הוראות החוק העיקרי הנוגעות לענין גכללות בסעיפים 2, 3 ו-5 עד 11, שוו לשונם:

2. רשות שיפוטית שפסקה לבעל דין סכום כסף, או שציוותה על ביצועו של פסק כזה, או שקבעה סכום כסף המגיע על פי חיקוק, רשאית, לפי שיקול דעתה, לפסוק ריבית על אותו סכום, כולו או מקצתו.

3. רשות שיפוטית רשאית לפסוק ריבית גם על הוצאות משפט ועל שכר טרחה של עורך דין שפסקה לבעל דין.

5. (א) תקופת הריבית תהיה בפסיקה לפי סעיף 2 מיום הגשת התביעה או מיום אחר, החל מיום היווצרות עילת התביעה, שהחליטה עליו הרשות השיפוטית - עד יום התשלום; בהוצאות משפט - מיום הוצאתן עד התשלום; בשכר טרחה של עורך דין - מיום מתן הפסק עד התשלום; והכל אם לא קבעה הרשות השיפוטית תקופה קצרה יותר.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), רשות שיפוטית שפסקה סכום כסף לבעל דין עקב אבדן השתכרות והוצאות בעתיד, תפסוק ריבית מיום פסק הדין אם נפסק סכום חד-פעמי, ומיום פרעון כל תשלום ותשלום אם נפסקו תשלומים עיתיים.

זים, ועל כל פנים היא מוגבלת לשיעור של 7% על פי צו הריבית (קביעת שיעור הריבית המקסימלי), תשל-1970.

(ב) המונח "הפרשי הצמדה וריבית" מופיע בסעיף 159א לפקודת מס הכנסה, מוגדר בסעיף 93 לחוק מס ערך מוסף, תשל-1975, מאומץ בסעיף 10 לחוק מס קניה (סחורות ושירותים), תשי"ב-1952 (שתוקן בשנת תשל"ו), והוסף בתיקון תשל"ז (מס' 2) לסעיף 8 לחוק לתיקון דיני הרכישה לצרכי ציבור, תשכ"ד-1964.

פסק דין מנחה בסוגיה זו ניתן בע"א 151/76 הנוכח לעיל, שבו אומר כב' השופט זוסמן:

"פסיקת דמי גזק בצירוף ריבית, באה כאילו לפצות את הניזק על שני ראשי נזיקין. פוסקים לו דמי נזק, הקרן, כדי להשיב לקדמתו את המצב, החפץ או הגוף הניזק, וריבית פוסקים מפני שמיום הגשת התובענה הוא היה בחזקת "גולף", שעיכב תחת ידו כספו של חברו. ירידת ערך הכסף המחייבת "שערוך" הקרן, אינה משנה מן העובדה שהחייב עיכב את התשלום ו"גולף" מבעל החוב את פירות הקרן שזה זכאי היה להפיק למן הגשת התובענה. מה טעם, איפוא, לפטור מתשלום ריבית על פי סעיף 5 לחוק הנ"ל (חוק פסיקת ריבית)? כאשר החוב הפסוק נצמד או שוערך, אמנם אין בעל החוב זכאי לפיצוי על ירידת כוח הקניה של הכסף, אשר גם היא משפיעה על קביעת השער המירבי של הריבית, אם כי בעל החוב זוכה (בחוב רגיל) לכל היותר לפיצוי חלקי על כך בלבד. הגורם האינפלציוני כבר הובא בחשבון ההצמדה. בשיקול הדעת רשאי השופט להתחשב גם בגורמים אחרים כגון התנהגות הצדדים."

ואילו כב' השופט י. כהן קובע: "השיעורים הגבוהים של הריבית הנוגזים בשוק האשראי מתייחסים למיל-וות בלתי צמודים. לגבי מילות צמודים שיעור הריבית

- תיקון סעיף 4 3. האמור בסעיף 4 לחוק העיקרי יסומן (א) ואחריו יבוא:
- "(ב) מקום שנפסקה ריבית ושיעורה הוא הקבוע בסעיף קטן (א), ולאחר מכן שונה השיעור בצו לפי חוק הריבית (שינוי שיעורים), תשל"ג-1972², יחול כל שיעור חדש על יתרת הסכום הפסוק, מיום השינוי."
- ביטול סעיפים 12 ו-13 4. סעיפים 12 ו-13 לחוק העיקרי – בטלים.
- תיקון חוק ההוצאה לפועל 5. בסעיף 81 לחוק ההוצאה לפועל, תשכ"ז-1967³, סעיפים קטנים (ב) ו-(ג) יסומנו כסדרם (ג) ו-(ד), ולפניהם יבוא:
- "(ב) ראש ההוצאה לפועל רשאי לפסוק, לפי שיקול דעתו, כי במקום ריבית בשיעור שנקבע לפי חוק פסיקת ריבית, תשכ"א-1961, ייגבו הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק האמור."

דברי הסבר

6. אין לפסוק ריבית לפי חוק זה –
- (1) אם קיים הסכם בין בעלי הדין על תשלום ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור בתשלום;
 - (2) אם נקבע בחיקוק תשלום ריבית או סעד אחר כפיצוי על פיגור בתשלום, וכל עוד ניתן להעניק אותו סעד.
7. ריבית שנפסקה לפי חוק זה לא תשא ריבית.
8. הוראות חוק זה יחולו גם על פסיקת פיצויים לפי סעיף 31 לחוק לתיקון דיני העונשין (דרכי ענישה), תשי"ד-1954, סעיף 35 לחוק השיפוט הצבאי, תשט"ו-1955, וסעיף 6 לפקודת העמדת עבריינים במבחן, 1944, ולענין תקופת הריבית רואים את יום הגשת כתב האישום כיום הגשת התביעה.
9. בעל דין ששילם ליריב ואת הסכום שהוא עשוי להתייב בו, כולו או מקצתו, בכפוף להחלטת הרשות השיפוטית, לא תוטל על הסכום ששולם כאמור ריבית לפי חוק זה לתקופה שאחר התשלום; הוא הדין כשהציע סכום זה ליריב והלה סירב לקבלו.
10. תשלום או הצעת תשלום כאמור בסעיף 9, וכן קבלת תשלום כאמור, לא יפגעו בזכויותיהם וטענותיהם של בעלי הדין במהלך הדין.
11. חוק זה יחול על המדינה.
- יחד עם זאת מוצע שכאותם המקרים שבהם שולם למעשה החוב המקורי תוך 12 חדשים מיום תחילת התקופה שלגביה היו צריכים להשתלם הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית, יהא החייב פטור מתשלום ההצמדה ויחוייב רק בהשלום תוספת הריבית המקסימלית הקבועה בחוק זה, אם לא קבעה הרשות השיפוטית שיעור נמוך יותר.
- סעיף 3 סעיף 4 לחוק העיקרי קובע:
- "4. שיעור הריבית לפי הסעיפים 2 ו-3 יהיה 22%

² ס"ח תשל"ג, עמ' 12.

³ ס"ח תשכ"ז, עמ' 116; תשכ"ט, עמ' 16.

(1) בסעיף 33(8), במקום הסיפה המתחילה במלה "החל" יבוא "או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית, תשכ"א–1961, כפי שיקבע הנאמן, החל מתאריך הצו לקבלת הנכסים, על כל החובות שהוכחו בפשיטת הרגל";

(2) בסעיף 66, במקום "כנקבע בפקודה זו" יבוא "או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית, כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית, תשכ"א–1961, עד יום התשלום";

(3) בתוספת השניה –

(א) במקום הכותרת שלפני סעיף 20 יבוא "ריבית והצמדה";

(ב) במקום סעיף 20 יבוא:

"20. בכל חוב או סכום מסויים, בין שעומדים לפרעון בזמן ידוע ובין שעומדים לפרעון באופן אחר, אשר לא הוסכם לשלם עליהם ריבית או פיצוי אחר בשל פיגור בתשלום ושבעת הינתן הצו לקבלת נכסים כבר עבר זמן פרעונם והם בני הוכחה בפשיטת רגל, יכול הנושה להוכיח עליהם תביעה לריבית או להפרשי הצמדה או להפרשי הצמדה וריבית כמשמעותם בחוק פסיקת ריבית, תשכ"א–1961, מן הזמן שבו הגיע פרעונו של הסכום ועד לתאריך הצו, אם תיביים לשלם את החוב או הסכום ביום ידוע בתוקף מסמך כתוב, ואם יש לשלמו באופן אחר – מאותו הזמן שבו הוגשה דרישה בכתב המודיעה לחייב שיתבעו ממנו ריבית או הפרשי הצמדה כאמור מתאריך הדרישה עד לזמן התשלום";

(ג) בסעיף 21, במקום "שתנוכה מהם ריבית בשיעור של 4 אחוזים למאה לשנה שתחושב" יבוא "שינוכו מהם ריבית או הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית, לפי הענין, שיהושבו".

ד ב ר י ה פ כ ר

"66. פושט רגל יהא זכאי לקבל כל עודף שישאר לאחר שישלמו לנושים את חובם במלואו, יחד עם ריבית, כנקבע בפקודה זו, ואת כל הוצאות המורים שצפ"י בקשת פשיטת הרגל".

מן האמור בתוספת השניה:

" ר י ב י ת

20. בכל חוב או סכום מסויים, בין שעומדים לפרעון בזמן ידוע ובין שעומדים לפרעון באופן אחר, אשר לא הוסכם לשלם עליהם ריבית ואשר בעת הינתן הצו לקבלת נכסים כבר עבר זמן פרעונם, והם בני הוכחה בפשיטת רגל, יכול הנושה להוכיח תביעה לריבית עליהם בשיעור של לא יותר מארבעה אחוזים לשנה מן הזמן שבו הגיע זמן פרעונו של הסכום ועד לתאריך הצו, אם תיביים לשלם את החוב או הסכום ביום ידוע בתוקף מסמך כתוב, ואם יש לשלמו באופן

בתוספת ריבית בשיעור שנקבע בחוק פסיקת ריבית, תשכ"א–1961 – החל ממועד פרעונו של השטר, ואם לא נקבע בו מועד – החל מיום הצגת השטר לפרעון.

מוצע להשוות חוב על פי שטר לחוב פסוק ולהסמיך את ראש ההוצאה לפועל לקבוע לפי שיקול דעתו כי במקום הריבית הנוכרת בסעיף 81א תשולם תוספת הצמדה או תוספת הצמדה וריבית על הסכום הנקוב בשטר.

ו.ו לשונם של סעיפים 33(8) ו-66 לפקודת פשיטת הרגל, 1936, וכן סעיפים 20 ו-21 לתוספת השניה לפקודה זו:

"33(8) נשאר איהו עודף שהוא לאחר תשלום החובות הנ"ל, ישמש העודף לתשלום ריבית החל מתאריך הצו לקבלת הנכסים בשיעור של ארבעה אחוזים למאה לשנה על כל החובות שהוכחו בפשיטת הרגל".

4 ע"ר 1936, תוס' 1, עמ' 21.

7. (א) חוק זה יחול על ענינים התלויים ועומדים ביום פרסומו ברשומות לפני כל רשות שיפוטית.

(ב) סעיף 4(ב) לחוק העיקרי יחול גם על יתרת סכום שנפסק לפני יום פרסומו של חוק זה ברשומות.

(ג) יתרת סכום שנפסק לפני יום פרסומו של חוק זה ברשומות, אשר לא שולמה עד תום ששה חדשים מיום הפרסום האמור, רשאי ראש ההוצאה לפועל, מיזמתו או על פי בקשת נושה, לקבוע, לפי שיקול דעתו, כי תשולם בתוספת הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית במקום תוספת הריבית שצריך היה לשלמה לולא הוראה זו; לענין זה יהיו נתונות לראש ההוצאה לפועל סמכויותיה של רשות שיפוטית לפי סעיף 5(א) לחוק העיקרי.

דברי הסבר

פד"י ת' 960, וכן "...העולה מכל אלו הוא כי מעמדו של הנאמן הוא כמעמדה של רשות שיפוטית לצורך חוק ההתיישנות, והוכחה חוב המוגשת לו הינה הליך אורחי לפני בית המשפט, היינו, תובענה לפי משמעותו של חוק זה" (ע"א 482/77, שטרם פורסם). אולם כדי להסיר ספק נראה שרצוי לקבוע הוראה מפורשת בחוק שתסמיך את הנאמן והמפרק לפסוק הפרשי הצמדה הן לתקופה שלפני מתן צו קבלת נכסים – אם עילת התביעה נוצרה לפני כן, והן לתקופה שמקבלת הצו ועד לתשלום בפועל.

לענין סעיף 21 לתוספת השניה מוצע לקבוע, לגבי "חובות עתידיים", שאם התשלום העודף חושב עם תוספת הצמדה יחושב ניכריו עם תוספת כואח.

סעיף 7 (א) כדי להשיג במידה מירבית את מטרת החוק בדבר תשלום חובות לפי ערכם הריי אלי, מוצע להחיל את החוק גם על תביעות שהוגשו לר" שויות השיפוטיות לפני תחילתו והדיון בהן טרם נסתיים. (ב) מוצע ששינויים בשיעור הריבית שחלו לאחר מתן פסק הדין (ראה הצעת סעיף 3 ודברי ההסבר) יחולו גם על חובות שנפסקו לפני תחילת חוק זה, מיום השינוי. (ג) לגבי אלפי התיקים המונחים כיום במשרד ההוצאה לפועל, אשר פסקי הדין בהם ניתנו לפני תחילת חוק זה וטרם נפרעו, מוצע לעודד את החייבים למהר ולשלמם על ידי מתן מורטוריום לתקופה של ששה חדשיים, שבה יוכלו לפרוע את חובם בתוספת הריבית המקסימלית בלבד, ללא הצמדה.

בתום ששת החדשים מוצע להעניק לראש ההוצאה לפועל סמכויות רשות שיפוטית לגבי התיקים, כך שיוכל לקבוע בהם, לפי שיקול דעתו, תשלום תוספת הצמדה או הצמדה וריבית במקום הריבית שהיתה משתלמת לולא הוראה זו.

אחר, הרי מאותו הזמן שבו הוגשה דרישה בכתב המודיעין עה לחייב שיתבעו ממנו ריבית מתאריך הדרישה עד לזמן התשלום.

21. יכול נושה להוכיח חוב שאינו עומד לפרעון בזמן שבו עשה החייב מעשה של פשיטת-רגל, ממש כאילו הגיע זמן פרעונו מיד, ויכול הוא לקבל דיבידנדות ממש כמו שאר הנושים, על מנת שתנוכה מהם ריבית בשיעור של 4 אחוזים למאה לשנה שתחושב למן תאריך הכרזת הדיבידנדה עד לזמן שבו היה צריך החייב לשלם את חובו לפי התנאים שבהם התחייב.

נושים של פושט רגל ושל חברה בפירוק אינם יכולים להגיש את תביעתם לבית המשפט אלא עליהם להוכיח את חובם בפני הנאמן או המפרק בלבד. על כן, יש לאפשר לנאמן ולמפרק לקבוע תשלום תוספת הפרשי הצמדה או הפרשי הצמדה וריבית על החוב המקורי, ממש כפי שיכול היה לעשות זאת בית המשפט אילו לא היה החייב בפשיטת רגל או בפירוק. בהעדר הוראה כזו יוכל פושט הרגל לשלם את חובותיו בסכומם הנומינלי גם אם עברו שנים רבות מתאריך צו קבלת הנכסים, ולהשתחרר מפשיטת הרגל כמי ששילם את חובותיו במלואם, ואילו כשמדובר בחברה בפירוק, הרי אם המפרק הצליח לממש את נכסיה לאחר תקופה ממושכת ועקב האינפלציה קיבל בתמורה מהיר העולה על סכום החובות המקורי, אין הצדקה לכך שהנושים יקבלו את חובם הנומינלי בלבד ומהעודף ייהנו רק בעלי המניות בחברה זו.

קיימים אמנם פסקי דין שבהם נקבע כי "תפקיד המפרק רק הוא תפקיד שיפוטי ועליו לדון בהוכחת חוב כדרך שביית משפט היה דן בתביעה" (ע"א 505/62, פד"י י"ז, עמ' 833), וכי "תפקיד המפרק, המברר תביעה שהוגשה לו, הוא תפקיד משפטי, או מעין משפטי... היוצא מזה כי החלטת המפרק כמוה כהחלטת שופט..." (ע"א 136/56,